

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 14/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 11 § lagen om fiske

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 4 september 2002 en proposition med förslag till lag om ändring av 11 § lagen om fiske (RP 105/2002 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning.

Motioner

I samband med propositionen har utskottet behandlat

— en lagmotion med förslag till lag om ändring av 11 § lagen om fiske (LM 7/2001 rd — Henrik Lax /sv m.fl.), som remitterades till utskottet den 7 mars 2001.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i saken. Utlåtandet (GrUU 50/2002 rd) ingår som bilaga i detta betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- fiskeriråd Pentti Munne och äldre regeringssekreterare Ritva Torvinen, jord- och skogsbruksministeriet
- lagstiftningsråd Marja Ekroos, justitieministeriet

- fiskerichef Jorma Tiitinen, Södra Savolax arbetskrafts- och näringscentral
- fiskerichef Jukka Nyrönen, Kajanalands arbetskrafts- och näringscentral
- fiskerichef Kjell Nybacka, Österbottens arbetskrafts- och näringscentral
- fiskerichef Markku Marttinen, Nylands arbetskrafts- och näringscentral
- forskningsdirektör, professor Petri Suuronen, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet
- organisationschef Risto Vesa, Centralförbundet för fiskerihushållning
- ombudsman Mika Kiuru, Nylands Fiskarförbund
- ordförande, professor Hannu Lehtonen, Finlands Fritidsfiskares Centralorganisation rf
- disponent Ville Salonen, Pielisen kalastusalue
- ordförande Asser Risikko, Ala-Härmän—Pelkkalan kylätoimikunta
- Jorma Toivonen, Pirttilahden rantasukkaat.

Dessutom har utskottet fått skriftligt utlåtande från

- Sametinget
- Etelä-Suomen Merikalastajain Liitto
- Finlands Yrkesfiskarförbund.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONEN

Propositionen

Regeringen föreslår att lagen om fiske kompletteras med att mete, pilkfiske eller handredskapsfiske kan förbjudas eller begränsas för viss tid även när vattenområdets ägare eller någon annan innehavare av fiskerätt använder området för kommersiellt fiske eller för andra särskilda fiskeändamål. En förutsättning för fiskeförbud eller fiskebegränsning i sådana fall är särskilt att i fiskevattnen görs betydande utplanteringar av fisk eller kräftor med tanke på bedrivande av fiske. Även andra särskilda skäl för säkerställande av fisk- eller kräftbeståndet eller fiskeriekonomisk forskning kan föranleda ett fiskeförbud.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt sedan den har antagits och blivit stadfäst.

Lagmotionen

I lagmotion LM 7/2001 rd föreslås att kriterierna för att freda ett vattenområde från handredskapsfiske i 11 § 2 mom. i lagen om fiske (286/1982) ändras och att fiskeområdena skall fatta beslutet om fredning.

Utlåtandet från grundlagsutskottet

Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande att bestämmelserna gäller rätten till allmänt fiske, som regleras i 8 och 9 § i lagen om fiske. Det är

där fråga om rätten för var och en att meta, pilka och bedriva handredskapsfiske samt om rätten att bedriva husbehovs- och fritidsfiske. För en sådan allmän rätt till fiske jämförbar med allmansrätten ges inget skydd i grundlagen (GrUU 49/2002 rd, s. 2 andra spalten). De saknar dock inte enligt utskottet uppfattning helt betydelse för bedömningen av vilka fiskebegränsningar grundlagen tillåter. Genom den nuvarande och den föreslagna regleringen i 11 § skyddas vattenområdesägarens rättigheter och vattenområdets naturvärden på ett sätt som inte är problematiskt ur grundlagssynpunkt (se även GrUU 8/1996 rd).

Utskottet anser dock att det är skäl att precisera de vaga uttryck som förekommer i lagförslaget. Till exempel 11 § 1 mom. 5 punkten bör kompletteras genom att däri anges vilka saker som skall skyddas genom att "överdrivna störningar" av dem kan begränsas med stöd av bestämmelsen. Begränsningsgrunden "annat giltigt skäl" bör i 3 mom. knytas till de godtagbara syftena med regleringen. Av 2 mom. bör framgå hurdana "behöriga villkor" som kan tas in i beslutet om begränsning eller förbud och ur vilken synpunkt dessa villkor är behövliga.

Grundlagsutskottets utlåtande är att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

I propositionen om ändring av 11 § lagen om fiske (286/1982) föreslår regeringen att paragrafen bl.a. ändras så att mete, pilkfiske eller handredskapsfiske kan förbjudas eller begränsas inom ett vattenområde också i det fall att vattenområdets ägare eller någon annan innehavare av fiskerätt använder området för kommersiellt fiske eller för andra särskilda fiskeändamål. Orsaken till förslaget är uttryckligen den i motiveringen refererade förändring i rättspraxis som skett i

fråga om meddelande av förbud mot mete, pilkfiske och handredskapsfiske. Dessutom har regeringen enligt motiveringen gått in för att samordna begränsningarna av den allmänna fiskerätten i fråga om olika former av fiske.

Med tanke på att rättspraxis ändrats föreslår utskottet nedan att 11 § 1 och 2 mom. i lagen om fiske kompletteras med bestämmelser som tillåter att mete, pilkfiske eller handredskapsfiske förbjuds också när det är nödvändigt för att säkerställa det ekonomiska utnyttjandet av sådana utplanteringar av fisk som gjorts i kommersiellt

eller något annat särskilt syfte. I övrigt anser utskottet att det inte finns anledning att ändra paragrafen på det sätt regeringen föreslagit.

Förutom det ovan nämnda tillägget föreslår utskottet nedan en del ändringar i fiskelagens bestämmelser om ändringssökande. Ändringarna är i sig teknikaliteter men är å andra sidan nödvändiga dels för medborgarnas rättssäkerhet, dels med hänsyn till den nya grundlagen.

Eftersom utskottets ändringsförslag bygger på propositionen, föreslår utskottet att lagmoti-
onen förkastas.

Av de orsaker som framgår av propositionen och med stöd av erhållen utredning finner utskottet propositionen på ovan nämnda punkter behövlig och lämplig. Utskottet tillstyrker lagförslaget med anmärkningarna ovan och ändringsförslagen nedan.

Detaljmotivering

11 §. Med stöd av resonemanget i den allmänna motiveringen föreslår utskottet att 1 och 2 mom. kompletteras med bestämmelser om att mete, pilkfiske och handredskapsfiske kan förbjudas också när det är nödvändigt för att säkerställa det ekonomiska utnyttjandet av sådana utplanteringar av fisk som gjorts i kommersiellt eller något annat särskilt syfte. Den som önskar ett förbud för att kunna trygga fiskplanteringar som gjorts i kommersiellt syfte måste plantera ut en avsevärd mängd fisk i fiskevattnet med tanke på fisketurism eller annat kommersiellt fiske. Enligt den föreslagna bestämmelsen är ett fiskeförbud möjligt också om fisk av fångststorlek planteras ut i annat än ekonomiskt vinstsyfte för att främja fisketurism eller fritidsfiske, för fisketävlingar eller för fiskeriekonomisk forskning. Fiskarna som utplanteras kan vara insjööring, regnbågs-lax, gös eller någon annan värdefull fiskart, som i praktiken utplanteras i fångststorlek då avsikten är att garantera fångsten för fisketurister, i fisketävlingar eller för ungdomars fiskehobby. Samtidigt vill utskottet påpeka att det bedrivs fiskeriekonomisk forskning också kring mindre värdefulla fiskarter. Då skulle syftet med ett fis-

keförbud vara att forskningen kan utföras på lämpligt sätt.

I det fall att åtgärderna för vård av fiskevattnet med hänsyn till sättfiskens storlek och mängd endast kan anses uppfylla de allmänna kriterierna för vård av fiskevattnen saknas förutsättningarna för att utfärda förbud mot mete, pilkfiske och handredskapsfiske.

Begränsningar enligt 2 mom. i kommersiellt syfte bör så vitt möjligt gälla tydligt avgränsade områden, såsom vikar och träsk. Områdena bör också bestämmas med hänsyn till att de inte oskäligt begränsar eller kränker vare sig lagliga fiskerätter eller deras rätt som är delägare i vattenområdet eller bor vid stränderna.

Utskottet föreslår dessutom att paragrafen ändras tekniskt så att landsbygdsnäringsdistriktet byts ut mot arbetskrafts- och näringscentralen som behörig myndighet, eftersom landsbygdsnäringsdistrikten drogs in när arbetskrafts- och näringscentralerna inrättades och deras uppgifter överflyttades på arbetskrafts- och näringscentralernas landsbygdsavdelningar.

81 §. (Ny) Med stöd av det som sägs under 11 § föreslår utskottet att landsbygdsdistriktet i 1 och 3 mom. byts ut mot arbetskrafts- och näringscentralen. Dessutom föreslår utskottet att passusen i 3 mom. om att landsbygdsnäringsnämnden finns i anslutning till jord- och skogsbruksministeriet stryks. Landsbygdsnäringsnämnden har varit en självständig besvärsmyndighet allt sedan 1995 (Lag om ändring av lagen om landsbygdsnäringsnämnden, 36/1995). Ändring i besvärsmyndighets beslut söks genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen i den ordning som anges i förvaltningsprocesslagen, om inte något annat bestäms någon annanstans i lag (Lag om ändring av lagen om landsbygdsnäringsnämnden, 621/1998).

105 §. (Ny) Utskottet föreslår med samma motivering som under 11 § att landsbygdsnäringsdistriktet ersätts med arbetskrafts- och näringscentralen i 1 och 2 mom. och dessutom av samma skäl som för 81 § att passusen om att lands-

bygdsnäringsnämnden finns i anslutning till jord- och skogsbruksministeriet stryks i 2 mom.

123 § (Ny). Hänvisande till motiveringen under 11 § föreslår utskottet att landsbygdsnäringsdistriktet byts ut mot arbetskrafts- och näringscentralen i 3 mom. Dessutom föreslår utskottet att arbetskrafts- och näringscentralens beslut får överklagas hos landsbygdsnäringsnämnden på samma sätt som i fråga om andra ärenden enligt lagen om fiske. Om sökande av ändring gäller i övrigt förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I det gällande 3 mom. finns en bestämmelse om sökande av ändring i beslut om vite eller hot

om tvångsutförande som länsstyrelsen fattat med stöd av 106 § lagen om fiske. Utskottet föreslår att denna bestämmelse läggs till som ett nytt 4 mom. Följande i besvärshierarkin är förvaltningsdomstolen som i fråga om andra likartade beslut av länsstyrelsen.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår jord- och skogsbruksutskottet

att lagförslaget godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

att lagmotion LM 7/2001 rd förkastas.

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av (utesl.) lagen om fiske

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 16 april 1982 om fiske (286/1982) 11 §, 81 § 1 och 3 mom., 105 § och 123 § 3 mom.

av dessa lagrum 11 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag 1045/1996, 11 § 3 mom., 81 § 1 och 3 mom. samt 105 § sådana de lyder i lag 1355/1993 samt 123 § 3 mom. sådant det lyder i lag 493/1997, samt

fogas till 123 § ett nytt 4 mom. som följer:

11 §

Om de i 1 § nämnda målen, ett säkerställande av det ekonomiska utnyttjandet av sådana utplanteringar av fisk som gjorts i kommersiellt eller något annat särskilt syfte eller någon särskild orsak kräver det, har arbetskrafts- och näringscentralen rätt att på begäran av vattenområdets ägare eller ett fiskeområde eller på eget initiativ inom ett bestämt område begränsa eller för viss tid förbjuda i 8 § avsett mete och pilkfiske eller sådant beviljande av tillstånd som avses i 9 §.

En arbetskrafts- och näringscentral skall förbjuda handredskapsfiske som avses i 8 § inom ett vattenområde, där detta krävs för att säkerställa resultaten av en osedvanligt effektiv vård av fiskbeståndet, för att skydda viktiga lekområden för rovfisk eller för att förhindra överdrivna störningar eller för att trygga havsfåglars häckning under häckningstiden. Förbudet utfärdas på ansökan av vattenområdets ägare eller fiskeområdet eller en arrendator, en yrkesfiskare, den regionala miljöcentralen eller den vars intresse ärendet gäller eller på arbetskrafts- eller

näringscentralens eget initiativ, och det förbjudna området kan totalt utgöra högst 25 procent av fiskeområdets vattenareal.

(3 mom. som i RP)

(4 och 5 mom. *utesl.*)

81 § (Ny)

Förslag till plan för nyttjande och vård skall av vart och ett fiskeområde godkännas genom beslut som omfattas av minst två tredjedelar av de närvarande medlemmarna i fiskeområdet. Blir förslaget inte godkänt med ovan nämnda majoritet, skall förslaget underställas *arbetskrafts- och näringscentralen*. *Arbetskrafts- och näringscentralen* kan med stöd av 79 § göra de ändringar i förslaget som konstateras vara nödvändiga.

I beslut som fattas av *arbetskrafts- och näringscentralen* med stöd av 1 mom. får den vars rätt ärendet gäller söka ändring genom besvär hos landsbygdsnäringsnämnden (*utesl.*) inom trettio dagar efter delfåendet av beslutet.

105 § (Ny)

Bedriver innehavare av fiskerätt fiske- eller kräftfångst eller tillåter han bedrivande därav på sätt som äventyrar fisk- eller kräftbeståndet eller bedriver han sådan fångst eller tillåter han att dylik fångst bedrivs i fiskevatten som står i förbindelse med annans fiskevatten på något sätt som uppenbarligen är till skada för annans fiske

eller till men för fiskevårdsåtgärder i fiskevatten där annan har fiskerätt kan *arbetskrafts- och näringscentralen*, sedan den som saken gäller beretts tillfälle att i saken inge utredning, förbjuda innehavaren av fiskerätt att tills vidare, under högst två år i sänder, nyttja sin fiskerätt eller inskränka den.

En innehavare av fiskrätt som är missnöjd med ett i 1 mom. avsett beslut av *arbetskrafts- och näringscentralen* får anföra besvär över beslutet hos landsbygdsnäringsnämnden (*utesl.*) inom trettio dagar efter delfåendet av beslutet. *Arbetskrafts- och näringscentralens* beslut skall dock genast iakttas trots att besvär anförts.

123 § (Ny)

I *arbetskrafts- och näringscentralens* beslut i ärenden som avses i denna lag får ändring sökas genom besvär hos landsbygdsnäringsnämnden inom trettio dagar efter delfåendet av beslutet. Om sökande av ändring gäller i övrigt förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I ett sådant beslut av länsstyrelsen som avses i 106 § får ändring sökas hos förvaltningsdomstolen med iakttagande av förvaltningsprocesslagens bestämmelser om ändringssökande. (Nytt 4 mom.)

Ikraftträdelsebestämmelsen
(Som i RP)

JsUB 14/2002 rd — RP 105/2002 rd

Helsingfors den 24 januari 2003

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Timo Kalli /cent
vordf. Kari Rajamäki /sd
medl. Nils-Anders Granvik /sv
Pertti Hemmilä /saml
Matti Kangas /vänst
Marja-Leena Kemppainen /kd
Katri Komi /cent

Lauri Kähkönen /sd
Esa Lahtela /sd
Eero Lämsä /cent
Pertti Mäki-Hakola /saml
Olli Nepponen /saml
Erkki Pulliainen /gröna
Lasse Virén /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.